

Dondersteentje EXTRA.

We naderen weer het zomer seizoen, gaan inmiddels weer volop naar buiten en ondernemen activiteiten zoals fietsen, wandelen etc. Natuurlijk op naar de bossen, bv de Loonsche en Drunense duinen, effe naar buiten. Heerlijk zeker in deze tijd.

Maar warm weer en in bossen (o.a. eikenbomen) en dan komt het ongedierte ook weer tevoorschijn. Denk aan de teek en de eikenprocessierups.

De teek de meest voorkomende in Nederland is de Schapenteek (*Ixodes ricinus*). Teken leven van bloed van dieren of soms van mensen. Ze kunnen ongemerkt uren of zelfs dagen op de huid zitten en zich volzuigen met bloed. Meestal zijn tekenbeten onschuldig. Toch is het belangrijk een teek zo snel mogelijk te verwijderen. Teken kunnen namelijk besmet zijn met de **lymebacterie** en de **ziekte van Lyme** overdragen.

En is er een nieuwe teek soort opgedoken in Nederland.

De Hyalomma-teek.

Via trekvogels uit Afrika en het Middellandse Zee gebied komen deze in Nederland terecht. In Nederland komen zelden volwassen Hyalomma-teken voor, het is er te koud en te nat en gaan ze dood. Er zijn tot nu toe geen aanwijzingen dat deze tekensoort in Nederland heeft kunnen overwinteren.

Meldingen volwassen Hyalomma-teken: in 2018 1x, in 2019 11x en in 2020 4x. Van de 13 onderzochte teken was er één besmet met "Rickettsia Aeschlimanii".

Geen enkele teek is positief getest op het Krim Congo Hemorragische Koortsvirus (CCHF).

Krim Congo Hemorragische Koortsvirus (CCHF)

Verwekker: *Bunyaviridae*

Besmettingsweg: Tekenbeten. Contact met weefsels en lichaamsvloeistoffen van besmette mensen en dieren: via intacte huid en slijmvliezen en oraal.

Incubatietijd: 1-13 dagen (meestal 4 dagen).

Besmettelijke periode: Gedurende de gehele ziekteperiode.

Maatregelen: Brononderzoek op indicatie. Contactonderzoek. Strikte isolatie. Beschermende kleding. Profylaxe.

Symptomen: Deel asymptomatisch of mild. Acut, ernstig ziektebeeld. Koorts, myalgie en malaise. Braken, hoofdpijn, sufheid, buikpijn, diarree, icterus, hepatomegalie, splenomegalie, artralgie, lymfadenopathie, keelpijn en hoesten. Petechiën, ecchymosen, epistaxis, hematemesis en melena.

Het meest typische kenmerk van Hyalomma-teken zijn de gestreepte pootjes. Daarnaast zijn ze een stuk groter (2-3x) dan de Nederlandse schapenteek (*Ixodes ricinus*) en de vlekenteek (*Dermacentor reticulatus*). Hyalomma-teken hebben geen gevlekt scutum (schild).

Verschillen schapenteek en Hyalomma-teek!

De hyalomma-teek heeft haar naam te danken aan haar glasheldere (hyalos = glas) ogen, die op de uithoeken van hun schild zijn gepositioneerd. Zij gebruiken hun ogen om te kunnen jagen op hun gastheer. Zij verstoppen zich in de bodem en komen tevoorschijn als er een gastheer in buurt komt. Met de snelheid van een pissebed proberen zij dan op hun gastheer te klimmen voor een bloedmaaltijd.

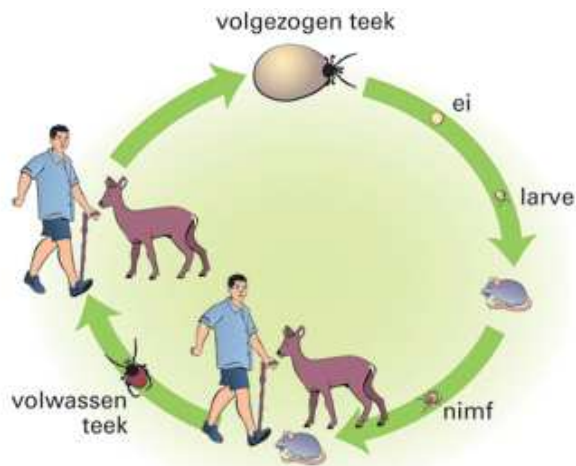
De Nederlandse schapenteek (*Ixodes ricinus*) doet dat anders: schapenteken zijn blind, maar kunnen wel goed ruiken. Ze wachten op een grassprietje of in het struikgewas op een voorbijganger waar ze zich dan aan vast proberen te klampen.

Wat kunt u doen?

Bent u in het groen geweest? Controleer dan uzelf en uw kinderen op tekenbeten. Ongeacht door welke tekensoort u gebeten bent, verwijder de teek met een puntig pincet of een andere tekenverwijderaar.

Krijgt u na enkele dagen of maanden klachten zoals een ring of vlek op de plek van de tekenbeet? Neem dan contact op met de huisarts en vertel dat u onlangs een tekenbeet heeft gehad. Neem ook contact op met uw huisarts als u koorts, zenuwklachten, spier- of gewrichtspijn krijgt. Het spreekt voor zich dat teken niet alleen in Nederland voorkomen. Denk dus ook aan de tekencheck als u in het buitenland recreëert in het groen.

De levenscyclus van een teek

Een teek heeft vier levensstadia:

- Ei
- Larve
- Nimf
- Volwassen teek

In de laatste drie stadia hebben teken bloed nodig. Ze gaan hiervoor op zoek naar een dier (vooral kleine knaagdieren en vogels) of mens. Dat noemen we de gastheer. Als deze gastheer besmet is met de **lymebacterie** (de bacterie *Borrelia burgdorferi*), kan de teek ook besmet raken.

Na een bloedmaaltijd leeft de teek op de bodem tussen grassen en bladeren. Daar gaat de teek over naar een volgend levensstadium.

Een besmette teek houdt de lyme bacterie bij zich. Na enkele maanden gaat de teek op zoek naar de volgende gastheer voor een nieuwe bloedmaaltijd. Als de teek besmet is, kan tijdens de bloedmaaltijd ook de gastheer besmet raken. Vooral nimfen en volwassen vrouwtjesteken kunnen de ziekte van Lyme overbrengen.

De volwassen vrouwtjestek legt eieren nadat ze is volgezogen met bloed. Daarna gaat de teek dood. De eitjes zijn **niet** geïnfecteerd met de lyme bacterie.

Eerste Hulp volgens Het Oranje Kruis boekje:

- Gebruik geen middelen, zoals alcohol of benzine, om de teek te verwijderen. Hierdoor kan de teek juist zijn speeksel in de bijtwond spuiten. Gebruik om dezelfde redenen ook geen brandende sigaret of andere brandende voorwerpen! *Denk hierbij aan veroorzaken van brandwondjes=litteken(s).*
- Wees er zeker van dat er een teek in de huid zit. Gebruik eventueel een leesbril of vergrootglas.
- Pak met een puntige pincet de teek zo dicht mogelijk bij de huid vast. Gebruik eventueel een speciale tekentang. Raadpleeg hierbij de gebruiksaanwijzing.
- Trek de teek uit de huid. Vermijd het leegknijpen van de teek.
- Ontsmet het wondje met ontsmettingsmiddel.
- Kun je de teek niet zelf verwijderen? Ga dan naar de huisarts of de huisartsenpost.
- Adviseer het slachtoffer contact op te nemen met de huisarts wanneer de teek langer dan 24 uur in de huis heeft gezeten.
- Noteer de datum waarop het slachtoffer is gebeten! Het slachtoffer moet drie maanden lang in de gaten houden of er een rode of blauwrode vlek of ring ontstaat. Zo ja? Dan moet het slachtoffer de huisarts bellen. Het slachtoffer moet dit ook doen als hij/zij:
 - verkoudheidsklachten heeft,
 - vermoeid is,
 - een griepig gevoel met koorts krijgt,
 - hoofdpijn, spierpijn of gewrichtspijn heeft,
 - verminderde eetlust heeft,
 - dubbel ziet,
 - een scheef gezicht krijgt (gezichtsverlamming),
 - pijn, tintelingen of minder kracht in arm of been.

Hopelijk dit jaar een mooie zomer met weinig last van teken. Maar ja je weet maar nooit.

René Suppers
Instructeur Eerste Hulp.

Gebruikte bronnen zijn het RIVM en Het Oranje Kruis-boekje.